

BÖLÜM 1

“KEŞKE VİCDAN BULAŞICI OLSAYDI...” DİJİTAL YERLİLER VE DİJİTALLEŞEN VİCDANININ SOSYAL MEDYADA YÜKSELİŞİ: TWITTER ÖRNEĞİ

Serkan BULUT¹

GİRİŞ

Dijital dünyanın içine doğan bireylere yönelik çalışmalarda, bu kişileri tanımlamak için birbirinden farklı kavramsallaştırmalar önerilmiştir. Çünkü dijital kültürün içinde yetişen bireylerin talepleri, beklentileri, inançları, gündelik rutinleri, toplumsal meseleleri anlamlandırma biçimleri ve sorunları çözmede geliştirdikleri yöntemler, kendilerinden önceki toplumsal yapılarındakinden oldukça farklıdır. Bu kişiler dijitalleşmenin getirdiği olanakları olabildiğince fazla kullanmakta imtina etmeyen, bu olanaklardan faydalanabilmek için ise gerekli teknik becerilere sahip olan bireyler olarak bilinmektedir. Taleplerini, duygu ve düşüncelerini, ısrarlı oldukları meseleleri, inançlarını ifade etmek için onlara gereken tek şey iletişim teknolojilerine erişimlerinin olmasıdır. Bu kişiler apolitik gibi görünebilir, davranabilirler. Ancak rahatsızlık duydukları konular eğer kendilerinin yaşam standartlarına, düşünme ve davranma biçimlerine ve rutinlerine aykırı ise, sadece kendileri politik olmakla kalmayıp, kullandıkları dil ve yöntemle bulundukları mecraları da etkili bir biçimde politize edebilmekte, belirli akışlar oluşturabilmekte ve içinde bulundukları ağdaki diğer bireyleri etkileyebilmektedirler.

İnsanlar birbirleri arasında cereyan eden bireysel ve toplumsal meselelerde bazen acımasız düşünebilmekte ve hareket etmekte, empatiden uzak eylemlerde bulunabilmektedir. Böyle durumlarda çoğu insanda umutsuzluk, hayal kırıklığı, küskünlük ve adaletsizlik duygusu baskın biçimde yaşanabilir. Toplumsal düzeyde öyle olaylar yaşanır ki, bu olayların etkileri genel olarak toplumun ya da kitle iletişim araçlarının dahilî ile kamuoyunun vicdanını (toplumsallık duygusu anlamında) derinden yaralar. Günümüz kapitalist toplumlarında, sistemden kaynaklanan ve süregelen kronikleşmiş bazı toplumsal meseleler yaşanmaktadır. Örneğin dezavantajlı grup olarak adlandırılabilir kadınlar, çocuklar, LGBTİ bireyler, göçmenler üzerinde olduğu gibi çevre, doğa ve hayvanlar üzerinde de gerçekleşen

¹ Arş. Gör. Dr., Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, serkanbulut@cu.edu.tr

Kodlamaların ve tweet analizinin incelenmesi sonucunda denilebilir ki, dijital yerlilerin bazı konularda ısrarcı olmaları aralarında ortak bir söylemin oluşmasına da katkı sunmaktadır. Böylelikle toplumsal düzeyde hassas olan bazı konular üzerinde söylemin birliğinin oluşması, toplumun diğer bireyleri tarafından da destek görme ihtimalini ortaya çıkaracaktır.

Bu çalışma dijital yerliler ve toplumsallık duygusu konusunda oluşacak literatüre katkı sunulması amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda özellikle hayvan hakları konusunda dijital yerlilerin sosyal medya aracılı söylemlerinin analizinin yapılması, olası benzer çalışmalar için de bir yaklaşım belirlemesine yardımcı olunacağı inancını oluşturmuştur. Diğer yandan alanda araştırma yapacaklar araştırmacılar, yaklaşım ve yöntem konusunda muhtemel değişiklikler ve dokunuşlar ile dijital yerlilerin diğer sosyal medya mecralarındaki eylemleri ve benzer konulardaki tartışma biçimlerini de araştırarak alana katkı sunulabilir. Bu açıdan çalışmanın dijital yerliler veya sosyal medyada vicdan konularında çalışacaklar için bir kaynak olması ümit edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktan, S. (2020, Ağustos). Türkiye’de adaleti artık sosyal medya mı sağlıyor?..(02/12/2020tarihinde <https://tr.euronews.com/2020/08/19/turkiye-de-adaleti-artik-sosyal-medya-mi-sagliyor> adresinden ulaşılmıştır).
- Bilgiç, H. G., Duman, D., & Seferoğlu, S. S. (2011). Dijital yerlilerin özellikleri ve çevrim içi ortamların tasarlanmasındaki etkileri. *Akademik Bilişim*, 2(4), 1-7.
- Bullen, M., & Morgan, T. (2016). Digital learners not digital natives. *La Cuestión Universitaria*, (7), 60-68.
- Chavis, D. M., & Pretty, G. M. (1999). Sense of community: Advances in measurement and application. *Journal of Community Psychology*, 27(6), 635-642.
- Çoban, R. (2017). Sosyal adalet, eşitlik ve sosyal hizmet. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(4), 252-260.
- Doğan, Ş. (2019). Sosyal medyanın kamuoyu oluşturmada kullanımı: 16 nisan 2017 anayasa değişikliği referandumu sürecinde siyasi aktörlerin sosyal medya paylaşımlarının içerik analizi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 423-442.
- Halamova, J. (2001). Psychological sense of community: Examining McMillan-Chavis’ and Peck’s concepts. *Studia psychologica*, 43(2), 137-148.
- Järvinen, A., Heliö, S., & Mäyrä, F. (2002). Communication and community in digital entertainment services. *Prestudy Research Report*.
- Karabulut, B. (2015). Bilgi toplumu çağında dijital yerliler, göçmenler ve melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 11-23.
- Kennedy, G. E., Judd, T. S., Churchward, A. (2008). First year students’ experiences with technology: Are they really digital natives?. *Australasian Journal of Educational Technology*, 24(1), 108-122.
- McMillan, D. W. (1996). Sense of community. *Journal of Community Psychology*, 24(4), 315-325.
- McMillan, D. W., & Chavis, D. M. (1986). Sense of community: A definition and theory. *Journal of Community Psychology*, 14(1), 6-23.
- Okşar, M. (2009). Sosyal adaletin onuncu köye sürgünü. *Ankara Barosu Dergisi*, (2), 106-122.
- Pedró, F. (2007). The new millennium learners: Challenging our views on digital technologies and learning. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 2(04), 244-264.

- Prenksy, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5).
- Serpen, A. S., Duyan, V. & Aldoğan, E. (2014). Sosyal adalet savunuculuğu ölçeği güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 25, 21-34.
- Strauss, W., & Howe, N. (2000). *Millennials rising: The next great generation*. New York: Vintage Books.
- Türk Dil Kurumu, (2020). Vicdan. (19/12/2020 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden ulaşılmıştır).
- Veysel, E., & Aydın, A. (2014). Sosyal medyanın kamuoyu oluşturmadaki rolü ve muhtemel riskler. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(3), 197-205.
- Vural, A. M. (1999). *Yerel basın ve kamuoyu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Yengin, D., & Bayrak, T. (2017). Sosyal medyada dijital kamuoyu. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 7(2), 376-386.